הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר קניין

קרית ספר על משנה תורה, הלכות מכירה

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרית ספר על משנה תורה, הלכות מכירה

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-מכירה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 6
פרק ד 7
פרק ה 7
פרק ו 8
פרק ז 8
פרק ח 8
פרק ט 9
פרק י 9
פרק יא 9
פרק יב 10
פרק יג 10
פרק יד 11
פרק טו 12
פרק טז 12
פרק יז 13
פרק יח 13
פרק יט 13
פרק כ 14
פרק כא 14
פרק כב 15
פרק כג 15
פרק כד 15
פרק כה 16
פרק כו 16
פרק כז 16
פרק כח 16
פרק כט 16
פרק ל 17

פרק א

הלכה א

מצות רח לדון בדיני מקח וממכר בדברים שהוא מתקיים בהם ובדברים שאין מתקיים בהם כדכתיב וכי תמכרו ממכר לעמיתך וגו'. אין המקח נקנה בדברים שיאמר המוכר או הנותן בית זה או יין זה אני מוכר או נותן לך ופסקו הדמים ורצה הלוקח בפני עדים אלא צריך לקנות באחד מן הדברים שנקנה בה המקח דכיון דילפינן לכולהו קנינין מדאוריתא משמע דבלאו חד מינייהו לא סגי.

הלכה ג

הקרקעות נקנין בכסף או בשטר או בחזקה בכסף ילפינן בריש קידושין דכתיב כסף השדה קח ממני וקיחה לשון קנין הוא דכתיב השדה אשר קנה אברהם ומשום דאיכא למימר השדה אשר קנה אברהם בחזקה ובשטר מייתי נמי קרא דשדות בכסף יקנו ועל מתניתין דנכסים שיש להם אחריות נקנין בכסף דף כ"ו אמרינן בגמרא משום דאמר קרא שדות בכסף יקנו מעיקרא כסף קני שטר ראיה בעלמא ולא מייתי קרא דגבי עפרון דדילמא ה"מ ישראל מגוי שכל קנינו בכסף כדכתבו התוספות התם ובמקום שכותבין את השטר לא קנה עד שיכתוב כיון דרגילים בהכי לא סמכא דעתיה דלוקח עד דנקיט שטרא ועיקר דעתו לקנות על השטר הוא והוה ליה כמפרש דכל תנאי שבממון קיים כדנילף בדוכתיה בס"ד אבל חזקה נראה דאפילו במקום שכותבין את השטר מהניא לחודא דאלימא טפי מכסף דכיון דבתר שדות בכסף יקנו כתיב וכתוב בספר וחתום אף על גב דלא כתיב יקנו לבסוף מהני מיהא למקום שנהגו לכתוב את השטר שלא גמר לקנות עד שיכתוב את השטר כדאמרינן אלא א"כ התנו.

הלכה ו

האומר תן מנה לפלוני ויקנה ביתי לך כיון שנתן קנה מדין ערב ממה שמצינו בתורה שהערב משתעבד למלוה יכולין אנו ללמוד וכדאיתא התם ד"ז ערב לאו אף על גב דלא מטי הנאה לידיה משעבד נפשיה דהאי נמי וכו' ובשטר ילפינן התם מדכתיב ואקח את ספר המקנה אלמא יש קניין אף בספר לבדו ונראה דכסף ושטר דילפינן מדברי קבלה עד השתא הוי הלכתא עד דאתא ירמיה ואסמכיה אקרא כדאמרינן בעלמא והיינו במוכר שדהו מפני רעתה דניחא ליה דליקנייה ליה שטרא ללוקח כי היכי דלא מצי למיהדר ביה אבל בשאר קרקעות עד שיתן דמים דלא סמכא דעתיה דמוכר לגמור המקח עד שיקבל הדמים וסברא היא דילפותא לא הויא אלא למוכר שדה מפני רעתה כדאמרינן

חזקה ילפינן התם דף כ"ו מדכתיב וירשתם אותה וישבתם בה במה ירשתם בישיבה וכל שהועיל במה שהחזיק בו מדעת המוכר דומיא דכסף שמקבלו מדעת ושטר נמי כותבו מדעתו קנה כמו שהועיל או במה שנהנה במה שהוא דרך הנאת הקרקע או במה שנשתמש בו שמוש המועיל וכדכתיב במה ירשתם בישיבה.

הלכה יז

הגוי אינו קונה בחזקה אלא בשטר עם נתינת הכסף וכדאמרינן פרק חזקת דף ל"ה שאם היה קונה בחזקה מתוך אלמותו היה מחזיק ונראה דהא יד גוי אינו קונה בחזקה הוי מדרבנן כדאמרינן. כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע לקנין כשצריך לקרקע וכדתנן פרק שבועת הדיינים משום דכיון דצריך לקרקע חשיב כוותיה כדאמ' לענין נזקין פ' הכונס דילפינן דשמין ע"ג שדה אחר מדכתי' ובער בשדה אחר מלמד ששמין על גב שדה אחר בצריך לקרקע דאי לא צריך בעיניהו בעי לשלומי לר' שמעון כדאיתא התם.

הלכה יח

כשם שקרקע נקנה בכסף בשטר ובחזקה כך שכירות קרקע נקנה בא' מהם במציעא פרק השואל דף צ"ט ואמרינן פרק הזהב דנ"ו דשכירות בכלל ממכר הוי לאונאה דמכירה ליומה היא.

הלכה יט

המוכר לחבירו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחד מהן קנה כולן אם נתן דמי כולן באתרא דלא קנו בכספא וכדאמרינן פרק האשה נקנית דף כ"ז דסדנא דארעא חד הוא דהא כולה מחוברת וכדאיתא התם ויראה דמדאוריתא קני בחזקה אפילו שלא נתן דמים ומכירה ושכירות א' הוא:

פרק ב

הלכה א

עבד כנעני הוי כקרקע לקניה בכסף בשטר ובחזקה כדתנן פרק קמא דקידושין דף כ"ב ובגמרא מנ"ל דכתיב והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה הקישן הכתוב לשדה אחוזה דנקנית בכל הני כדאמרינן לעיל וכל אומות ככנענים משנמכר לעבד אלא שנקרא כנעני על שם כנען דכתיב ביה עבד עבדים. הגביהו רבו קנאו דלא תהא חזקה גדולה מהגבהה שקונה בכל מקום כדאמר התם ר' שמעון תקפו והביאו אצלו קנאו במשיכה כזו דאי קראו ובא אצלו לא קני אלא בבהמה משום דאדעתא דמרא אזלא ועבד אדעתא דנפשיה אזיל כדאיתא התם ונראה דלא איצטריך למילף לעבד שיהיה נקנה

בקרקע אלא משום דהוי הוא גופיה מיטלטל ולהכי נקנה נמי במשיכה כמטלטלין ועבד קטן הוי כבהמה.

הלכה ה

בהמה נקנית במשיכה כדתנן התם פ"ק דקדושין והגבהה קונה בכל מקום וכדנילף למטלטלין לקמן פ"ג דנקנין במשיכה והגבהה ובהמה בכלל מטלטלין היא.

הלכה ח

האומר משוך ותקנה לא הקנה לו עד שיאמר לו משוך וקנה שמשמע שיקנה עתה. האומר משוך וקנה לאחר ל' יום לא קנה שכבר כלתה משיכתו לאחר שלשים יום ואם אמר מעכשיו ולאחר שלשים יום קנה שהרי הקנה לו מעתה:

פרק ג

הלכה א

הבהמה והמטלטלין נקנין במעות דין תורה כדאמ' רבי יוחנן פרק הזהב דמ"ז דבר תורה מעות קונות ולאו מקרא יליף אלא מסברא בעלמא דבדין הוא שיהו קונות כיון שרוב הקנינים נעשים בכסף וכתב רש"י ז"ל ריש פרק שני דבכורות דכתיב ונתן הכסף וקם לו וגמרינן הדיוט מהקדש והרי"ף ז"ל כתב אם גופו קונה ממונו לא כל שכן כדאמרינן ריש פרק ב' דבכורות וחכמים תקנו שלא יקנו המטלטלין אלא בהגבהה או במשיכת דבר שאין דרכו להגביה כדאמרינן פרק הספינה. ואם יש במשיכה טורח בספינה תקנו מסירה והגבהה ומשיכה ומסירה כולהו מדרבנן.

הלכה ח

המקנה קרקע ומטלטלין כאחד כיון שקנה קרקע נקנה המטלטלין ואם אינם צבורים בעיא דלימא ליה קני להו אגב אמות קרקע כדילפינן פרק קמא דקדושין דף כ"ו לנכסים שאין להם אחריות שנקנין עם שיש להם אחריות דאמר קרא בבני יהושפט ויתן להם אביהם מתנות רבות וכסף וזהב ומגדנות עם ערים בצורות ביהודה ואפשר דהלכתא גמירי לה ואסמכוה אקרא כדאמרינן בעלמא קרקע לאחד ומטלטלין לאחד הוי בעיא דלא איפשיטא אי קני אחד מטלטלין או לא.

הלכה יא

המקנה עבדים וקרקעות החזיק בקרקעות לא קנה עבדים אפילו אמר ע"ג קרקע עד שיהיו בתוכה כדאמר פרק קמא דמסכת קמא דף י"ב משום דהוו מטלטלי דניידי לדעת עצמם. מטלטלין שעל גבי העבד כפות נקנין בחזקת העבד כדאיתא נמי התם דדמי

לחצר וקניא ליה וכן כלים שעל גבי הבהמה כפותה נקנין עמה במשיכתה כדאמ' פרק קמא דמציעא.

הלכה טו

עציץ נקוב הוי טלטל וזרעים שבו הוו כקרקע לענין כל העומד לתלוש כתלוש דמי כדאמרינן לעיל:

פרק ד

הלכה א

כליו של אדם קונין לו מה שבתוכו כל מקום שיש לו רשות להניחו דהו' בהגבהה ואם אמר לו מוכר לך וקנה בכלי זה קונין לו אפילו ברשותו וכן אם קנה הכלי מתחלה מן המוכר לא הקפיד על מקומו.

הלכה יא

דבר שצריך פסיקת דמים ופסק ואחר כך הגביה קנה:

פרק ה

הלכה א

כל המטלטלין קונין זה את זה בחליפין והקרקעות ועבדים ובהמה וכל המטלטלין ניקנין בחליפין והוא נקרא קנין סודר ונראה דאף על גב דכל קנין משיכה הוי דרבנן חליפין וקנין סודר הוו דאוריתא משום דכי איכא מעות דקונות דברי תורה בלא משיכה תקנו חכמים משיכה שמא יאמר לו וכו' אבל חליפי מטלטלין זה בזה נעשין מעות זה על זה וכיון שמוכר זה בזה הראשון שמושך הוי כמקבל מעות על המטלטל שלו ונקנה לאחר מדין תורה דמעות קונות והניחו הענין לדין תורה דבחליפין א"א לתקן דבכל ענין איכא למיחש שמא לא יטרח להציל כדמפרש בפי' נמקי יוסף פרק הזהב וכן קנין סודר הוי כחליפין שעל ידי החוזר מקנה לו החפץ שלו וכדפי' ר"ת דב' עניני חליפין מפורשים במקרא על הגאולה זו מכירה כדכתיב ואם לא יגאל ונמכר וגו' לרבי יוחנן בכסף ולר"ל במשיכה ועל התמורה הם חליפים שוה בשוה שהם אף פירות בפירות לדברי הכל לקיים כל דבר שלף איש נעלו הוא קנין חליפין הנזכר בכל מקום והוא קנין סודר דאינו שוה בשוה דכל דבר אתא לרבויי האי קנין ועד בועז הוי הלכתא עד דאתא איהו ואסמכיה אקרא כדאמרינן בעלמא וקנין סודר הוי בכל הכשר להוציא איסורי הנאה לקנות בו להוציא כליו של מוכר כרב דכתיב ונתן לרעהו מי נתן למי בועז נתן לגואל כת"ק דרבי יהודה:

פרק ו

הלכה א

פירות אף על פי שאין קונים בהם דלאו כשר הוי נקנין בחליפין משום דכתיב לקיים כל דבר ומטבע כשם שאין קונין בו דלא שייך ביה קנין משום דדעתיה אצורתא וצורתא עבידא דבטלה והוי דבר דלית ביה ממש כך אינו נקנה בקנין דהוה ליה כאותיות שאין גופם ממון ודנרין של זהב ומעות של נחושת הוי פירות גבי מטבע של כסף כדאיתא התם פרק הזהב וכן מעות רעות ושאינם יוצאים הוו פירות ומטבע אינו נקנה אלא על גב קרקע כדעבד רב פפא עובדא התם במעות פקדון.

הלכה ח

מעמד שלשתן הוי הלכתא בלא טעמא כדאמרינן ספ"ק דגיטין ונראה דהוי מדאוריתא וכדאמרינן בהלכות מלוה ולוה פרק ט"ז ומכירת שטרות מדברי סופרים:

פרק ז

הלכה א

מי שנתן מעות קנה מן התורה ואפילו יחזור בו מוכר או לוקח המעות באחריות המוכר כל שהם בידו מן התורה.

הלכה ד

מי שהיה חייב מעות לחברו ומכר לו חפץ בחוב נראה דקנה מן התורה בדמי החוב כיון שהוא מקבל מי שפרע לדברי הרב ז"ל וכיון שקונה ג"כ קרקע בדמי החוב מה שקנה במעות חברו בשליחות חברו הוי לחברו:

פרק ח

הלכה א

נתן מקצת דמי הקרקע והשאר זקפו במלוה ולא היה יוצא ונכנס קנה את כולה דהוי כמו המחזיק בקצת שדה שקנה כל השדה. טעות מעות משלם והמקח קיים. המוכר מעכשיו ולאחר זמן בכך וכך או כמו שיאמר פלוני ונטל קנין קנה הלוקח:

פרק ט

הלכה א

אמירה לגבוה בכך אני נותן חפץ שמכוין לוותר והקדיש זה כמסירתו להדיוט כדכתיב ואיש כי יקדיש וגו' מוצא שפתיך תשמור וגו' כדאמרינן פרק יש נוחלין דף קנ"ג ויד גזבר של הקדש על העליונה בקנין או במכר שתקנו משיכה להרויח שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש דהקדש מדאוריתא הוא דמקני בכספא כדכתיב ונתן הכסף וקם לו כדאמ' פרק קמא דקדושין דף כ"ט.

הלכה ג

נכסי יתומים הרי הם כהקדש וכדאמ' פרק הניזקין:

פרק י

הלכה א

מי שאנסוהו עד שמכר ולקח דמי המקח ממכרו ממכר דסברא היא דאגב אונסיה גמר ומקנה הואיל ואיכא תרתי יסורין ומתן מעות דלא מפסיד מידי וכדאמרינן פרק חזקת דף מ"ח ואי מסר מודעא אאנסא לא הוו זביני ובמתנה מודעא בלא אנסא נמי סגיא כיון דליכא דמי וכל שכן אונסא אפילו בלא מודעא:

פרק יא

הלכה א

קנין בתנאי שאפשר להתקיים נקנה הדבר שנקנה אם נתקיים התנאי ואם לא קנה עתה אלא שהתנה שיקנה לכשיתקיים התנאי הוי אסמכתא וסברא היא דאסמכתא לא קניא דלא גמר ומקני דאכתי סמכא דעתיה אי הוי כך או לא ואם אמר מעכשיו או קנה בב"ד חשוב גמר להקנות ואם פי' שמוכר לעשות דבר פלוני ולא נעשה הוי כמתנה והמתנה על מנת שתתן לפלוני וכיוצא בזה תנאו קיים וכן אם התנה שיחזיר לו המקח לזמן פלוני או שהתנה הלוקח ואם לא היה דבר ברור לא סמכא דעתו של מוכר ולא גמר והקנה המחייב עצמו וממונו לאחר בדבר קצוב אף ע"פ שלא היה חייב לו כלום הרי חייב עצמו כמו שישתעבד העבד:

פרק יב

הלכה א

אזהרת רצב שלא להונות במקח וממכר כדכתיב וכי תמכרו ממכר לעמיתך וגו' אל תונו וגו' כדתניא פרק הזהב דף נ"א אין לי אלא שנתאנה לוקח נתאנה מוכר מנין תלמוד לומר או קנה אל תונו ואיצטריך למיכתב תרויהו כדאיתא התם ואינו לוקה מפני שניתן להשבון כדאמ' במכות דף י"ו כיון דחייב בתשלומין אין לוקה ומשלם דכתיב לא תגזול וכתיב והשיב את הגזלה וגו' ובאונאת גופא אמרינן פרק הזהב דף נ"ח דאונאת ממון ניתן להשבון וילפינן לה מקרא [מדכתיב גבי גזילה (ויקרא ה, כג) והשיב את הגזילה וגו'] ובין במזיד ובין שלא ידע שיש הונאה חייב לשלם דכיון דמחסרו ממון מה לי ידע או לא. ושיעור אונאת ממון לא נתפרש בתורה אבל שנינו האונאה ארבעה כסף מכ"ד כסף לסלע שתות למקח וכו' פחות מזה מחילה יותר מזה ביטול מקח וכדאמ' התם ונראה דמסברא הוא דאמרי הכי דפחות משתות הוי מחילה ושתות אונאה מחזיר האונאה כדין גזל דמחזיר מה שגזל ויותר משתות לא סגי בחזרה אלא דבטל מקח מעיקרו אם רוצה המתאנה כיון שהיה בו אונאה כל כך ואין אונאה לפרוטות כרב כהנא דף נ"ה ואף על גב דבגזל חייב להחזיר באונאה הוי מחילה אגב מקחו כיון דלא הוי יותר מפרוטה. וכן אם שהה יותר מכדי שיראה הוי מחילה דחפץ במקח אפילו יש בה אונאה או יותר:

פרק יג

הלכה א

חליפי כלי בכלי אין להם אונאה דזה חפץ בחפץ זה וזה בזה ולא קפיד וכן בעל הבית בכלי תשמישו אין עליו אונאה שאדם יודע שאלו לא הרבו לו הדמים לא היה מוכר כליו והלוקח מחל וכן ע"מ שאין לך עלי אונאה דאינו שוה אלא כך הרי ידע ומחל כדאמ' פרק הזהב דף נ"א וכן נושא ונותן באמונה כדאיתא התם.

הלכה ז

גוי אין לו אונאה כדאמ' ריש פרק ב' דבכורות דאי אתה מחזיר אונאה לגוי מדכתיב אל תונו איש את אחיו דמשמע אחיו ולא גוי וגוי שהונה לישראל מחזיר אונאה דלא דייקי' מאחיו אלא שלא יחזירו לו אונאה.

הלכה ח

אלו דברים שאין להם אונאה קרקעות ועבדים והקדשות ושטרות כדתנן פרק הזהב דף נ"ו ובגמרא ילפינן מדכתיב או קנו מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד הזהיר עליו בבל תונו יצאו קרקעות שאינם מטלטלים יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות כדכתיב והתנחלתם אותם וגו' הוקשו לאחוזה יצאו שטרות דכתיב ממכר שגופו מכור וקנוי ושטרות אין גופן קנוי ומכור ואינם עומדים אלא לראיה הקדשות אמר קרא אחיו אחיו ולא הקדש כדאמ' התם ושליח שטעה בכל שהו אפילו בקרקעות חוזר דלית באונאה זו מחילה דלא מצי מחיל דאמר ליה בעל לתקוני שדרתיך וכו'. אין לך דבר שאין בו הוניה אלא ד' דברים אלו דמעטינהו קרא כדדרשינן וכל שאר דברים הוו בכלל אל תונו וגו' ושכירות קרקע הוי כקרקע ושכירות פועל הוי כדין עבד ואם שכרו לזרוע לו קרקע בעיא דלא איפשיטא. ושכירות כלים ובהמה יש בהם אונאה כדאמ' התם דף נ"ו מי כתיב ממכר לעולם ממכר סתמא כתיב והאי נמי ביומיה מכירה הוא וחזרת אונאה שכירות אפילו לאחר זמן דאין דרך בשכירות להראות לתגר או לקרובו וסובר הרב ז"ל דקבלו לארוג בגד או לתפור חלוק יש לו אונאה דאין זה בשכירות פועלים לימים:

פרק יד

הלכה יב

אזהרת רצו שלא להונות בדברים דכתי' ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך אני ה' וכדתנן פרק הזהב דף נ"ח ותניא באונאת דברים הכתוב מדבר או אינו אלא באונאת ממון כשהוא אומר וכי תמכרו ממכר לעמיתך וגו' הרי אונאת ממון אמור ומה אני מקיים לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הא כיצד אם היה בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים וכו' וכתיב ויראת מאלהיך בדבר המסור ללב שאף על פי שיכול לומר לטובה הוא מה שאמרתי כתיב ויראת הוי ירא מן היודע מחשבות אם לטובה אם לאונאה:

הלכה טו

אזהרת רצז שלא יונה גר צדק בממונו כדכתיב וגר לא תונה ולא תלחצנו:

אזהרת רצח שלא להונות אותו בדברים שנאמר וגר לא תונה כדא' פרק הזהב דגר לא תונה הוי בדברים ולא תלחצנו בממון ואמרינן נמי התם דף נ"ט דמאנה אותו עובר בג' לאוין וגר לא תונה וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו וגו' ולא תונו איש את עמיתו

וגר בכלל עמיתו הוי והלוחצו נמי בג' ולא תלחצנו וגר לא תלחץ ולא תהיה לו כנושה וגר בכלל הוא כדאמ' התם וגדולה הונית דברים מהונית ממון בג' דברים כדאיתא התם:

פרק טו

הלכה א

אין הוניה אלא בדמים אבל בחשבון או מדה או משקל אפילו כל שהוא חוזר לעולם והמקח קיים כדאמרינן פרק האיש מקדש דמ"ב דאין זה כשאר אונאות דפחות משתות מחיל איניש דהתם אין כל אדם יכול לצמצם הדמים אבל טועה במדה טעות היא ואדעתא דהכי לא עביד ואפילו אחר קנין הוי קנין בטעות. וכן כל מקח טעות שנמצא מום במקח חוזר המקח אם לא נשתמש בו אחר שראה המום דאם נשתמש מחל ואם אמר ע"מ שיש בה מום פלוני מחל על אותו המום ובעבדים אינו מום אלא המבטל ממלאכתו וכדא' פרק האיש מקדש:

פרק טז

הלכה א

הקונה שפירש שקונה לדבר אחד ולא הועיל לאותו דבר חייב המוכר באחריותו דמה שאינו מועיל אלא לאותו דבר סתמו כפי' בזרעוני גנה. ומקח שנמצא בו מום ואבד הוי ברשות לוקח.

הלכה ו

הלוקח שעשה מום אחר שדרכו לעשותו קודם שיודע לו המום הראשון מחזיר המקח ואינו משלם פחת המום שעשה ומה שנהנה מן המקח שנמצא בו מום משלם כמו פירות שאכל מקרקע שנמצא בו מום אחר כך ומקח שנאבד מחמת המום שהיה בו ולא ידעו מחזיר מוכר הדמים כיון שלא הודיעו מום שהיה בו.

הלכה יב

מכר דבר ונודע שהיה אסור לאכלו מחזיר מה שנשאר ומחזיר המוכר כל הדמים דכל מה שאכלו אינו נהנה להם וכדא' בבכורות ס"פ כל פסולי דל"ז:

פרק יז

הלכה א
נתאנה בשינוי קצת חפץ מחפץ הוא יכול לחזור בו אבל שינוי חפץ לגמרי שניהם יכולין לחזור כיון שאין זה המין שאמר שהוא מוכר לו וכדתנן פרק הספינה.

הלכה ג
מכר יין והיה ידוע שיינו מחמיץ הרי זה מקח טעות ואפילו בקנקניו של (מוכר) [לוקח] אם כל שלא הספיק להסתפק ממנו החמיץ חייב.

הלכה ד
שכר בחבית מוכר שהחמיץ תוך שלשה ימים הוי ברשות מוכר מכר חבית יין למכרה מעט מעט או להוליכה למקום פלוני וקודם החמיצה הוי ברשותו של מוכר.

הלכה ו
יין מבושל חייב להעמיד עד עצרת ישן משל שנה שעברה מיושן משל ג' שנים ולא יחמיץ עד החג והכל כמנהג המדינה.

הלכה ז
מרתף של יין או מרתף זה או למקפה הוי משמעות לישניה כדפי' הרב ז"ל כמבואר במשנה ובגמרא פרק המוכר פירות.

הלכה ט
עריבה או קורות בית הבד הוי משמעות לישניה שכל הרואה או' זו עריבה ואלו קורות בית הבד וכדאיתא התם:

פרק יח

הלכה א
אסור לרמות במקח וממכר וגניבת דעת נמי נראה דהוי דאוריתא ובמכירות פירות מקבל עליו מה ששיערו חכמים ובמקום שיש מנהג הכל כמנהג המדינה:

פרק יט

הלכה א
המוכר חייב באחריות מה שמכר אם נלקח המקח מחמתו בדיני ישראל ואם התנה שכל אונס שיולד יהיה חייב לשלם חייב לשלם על כל אונס המצוי אפילו אינו מחמת

המוכר וכן אם התנה שלא יהיה עליו אחריות אין המוכר חייב אפילו נלקח מחמתו דכל תנאי שבממון קיים וכדילפינן מתנאי בני גד ובני ראובן:

פרק כ

הלכה א
משך סתם כשנחלקו קודם על דמי המקח הולכין אחר הנתבע.

הלכה ב
לקח מאחד מה' וכפר בו ונשבע על שקר והודה ואינו יודע למי ישלם חייב לשלם לכל אחד מפני שנשבע לשקר וכתיב בה לאשר הוא לו בין אגזל בין תשומת יד דבהיתר אתא לידיה וכדאמרינן פרק הגוזל דף ק"ג.

הלכה ד
נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי כשהמקח בידו וכשאין מקחו בידו הוי כעד אחד.

הלכה ה
טען על חברו מכרה לי והוא מכחישו או טענה אחרת בכולן המוציא מחברו עליו הראיה וסברא היא דכאיב ליה כיבא אזיל לבי אסיא וכדאמרינן ריש הפרה דף מ"ו. ואם הודה במקצת או שיש עד א' נשבע שבועת התורה כדכתיב שבועת ה' תהיה בין שניהם דקאי אכי הוא זה דהוי מודה מקצת וכתיב לא יקום עד אחד וגו' ודרשי' אבל קם הוא לשבועה. ופירות בר"ה והם חלוקים עליהם מדאוריתא לית לחד מנייהו זכיה בגויהו טפי מחבריה ואם הם ברשות אחד המע"ה ובפרק כל הנשבעין מייתי להו לכולהו הני בבי. וכן במחליף פרה וחמור וילדה המע"ה מדאוריתא וכשאינה ברשות אחד מהם יחלוקו וכל שנולד הספק ברשותו עליו הראיה ונראה דמדאוריתא המע"ה:

פרק כא

הלכה א
המוכר דבר שאינו מסוים ואין מינו ידוע כמו שאמר כל מה שבבית זה אני מוכר לך אין כאן קנין דהוי אסמכתא ולא קניא כדאמ' לעיל פי"א.

הלכה ה
מכר לחברו מקום לעשות בית או רפת או טרקלין או קבורה או מערה או דרך או מקום למעמד או בור כולהו שיעורי כדתנן התם פרק המוכר פירות דהכי משמע לישנא. וכן מוכר שדה לחברו ומצר לו מצרים או בית בבירה גדולה או שדה בבקעה גדולה או

שדות או נכסים או בית או שדה או חצי שדה קנה כפי מה שכתב הרב ז"ל מן המשנה ומן הגמרא:

פרק כב

הלכה א

אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם דכל קנין קרקע או טלטל שמצינו בתורה משמע שהוא מצוי בשעת המכר כקנין שדה וכתיב כסף השדה וגו' משמע מצוי וכן בקנין הקדש ונתן הכסף וקם לו וכן בקנין הדיוט כתיב וכי תמכרו ממכר לעמיתך דמשמע ממכר בעין. ודבר שאינו ברשותו הוי כדבר שלא בא לעולם כיון דלא הוי בעין ברשותיה ואם היה פקדון ביד אחר נקנה. ומקנה למי שלא בא לעולם הוי כמקנה דבר שלא בא לעולם דכתיב לעמיתך שהוא מצוי בעין ולבהמה לא הקנה כלום דלעמיתך כתב כדאמ' ודבר שאין בו ממש הוי כדבר שאינו בעולם. ואם אמר על דבר שב"ל שיהיה הקדש או יתננו לבדק הבית חייב לקיים דברו כדכתיב ככל היוצא מפיו יעשה:

פרק כג

הלכה א

מקנה האדם הגוף לפירותיה כיון שהגוף מצוי כשכירות דמקנה הגוף לפירות וכתיב כשכיר שנה בשנה דמשמע דהנאת הגוף נקנה. ולוקח זתים לקוץ או בתולת שקמה או סדן של שקמה או שאר אילנות או קנים או גפנים או דקלים וארזים קונה כפי מה שנאמר בגמר' כמו שכתב הרב ז"ל:

פרק כד

הלכה א

במכירת שלשה אילנות יש לקונה מסתמא קרקע הראוי להם כדתנן במתניתין פרק הספינה ואם מכר קרקע ושייר אילנות יש לו חצי קרקע מסברא דאי לאו הכי או' לו לוקח עקור אילנך ואם שייר שני אילנות יש לו קרקע הראוי להם.

הלכה י

ב' אחים שחלקו אחד נטל פרדס ואחד שדה לבן יש לבעל הפרדס מסתמא ד' אמות כשדה לבן.

הלכה יא

מכר שדה שהיו בה דקלים או קרקע ודקלים או קרקע של דקלים הוי משמעות קנינו כדא' התם וכדכתב הרב ז"ל וכן מוכר בית וכתב עמקו ורומו ע"מ שדיוטא עליונה שלו:

פרק כה

הלכה א

המוכר דבר שיש לו תשמישין לא מכר התשמישין אלא א"כ פירש דלא הוו תשמישין במשמעות המכירה:

פרק כו

הלכה א

המוכר את העיר או את השדה קנה כפי מה שכתב הרב ז"ל מן המשנה והגמרא. ומקום שיש בו מנהג למכירת כל הדברים הולכין אחר המנהג וכן כל האמור בפ' כ"ז וכ"ח הוא פרק הספינה ופרק בית כור במשנה וגמרא והכל כפי המנהג כמו שכתב הרב ז"ל:

פרק כז

הלכה א

-העתקה מסוף פרק כו-

[**וכן** כל האמור בפ' כ"ז וכ"ח הוא פרק הספינה ופרק בית כור במשנה וגמרא והכל כפי המנהג כמו שכתב הרב ז"ל:]

פרק כח

הלכה א

-העתקה מסוף פרק כו-

[**וכן** כל האמור בפ' כ"ז וכ"ח הוא פרק הספינה ופרק בית כור במשנה וגמרא והכל כפי המנהג כמו שכתב הרב ז"ל:]

פרק כט

הלכה א

קטן אין מקחו וממכרו כלום מן התורה דאמ' פרק האיש מקדש גבי פסח דף מ"ב איש זוכה ואין קטן זוכה והכא נמי גבי מקח וממכר איש כתיב וכי תמכרו ממכר וגו' איש

את אחיו וכן נמי אמרינן דקטן אין לו יד דאיתרבי משום שליחות ואין שליחות לקטן דגבי שליחות ושלח ושלחה איש כתיב כי יקח איש וגו' ואפילו דעת אחרת מקנה לו כיון שאין נתינתו דמים נתינה אף אין מעשיו כלום מן התורה ובמתנה דלא עביד איהו מידי איכא דסבירא ליה דכיון דדעת אחרת מקנה קונה מדאוריתא וכן חרש אין מקחו וממכרו כלום מן התורה דאין דעתו שלימה כיון שאינו שומע ואינו מדבר וכן שוטה אין מקחו וממכרו כלום. וסבירא ליה לרב ז"ל דכשדעת אחרת מקנה אפילו במקח כיון שנתן דמים והחזיק זכה וקטנה יש לה יד לקנות וכדאמרינן גבי גט:

פרק ל

הלכה א

המוכר שמזכה ללוקח שלא מדעתו וכן העבד והאשה שקנו שלא מדעת בעליהן יד הלוקח והבעל על העליונה אם רצו לקיים או לבטל דאין אדם לוקח או מוכר אלא מדעתו ובעל שמכר בג' שדות של אשתו מכרו בטל אף על פי שקנו ממנה אח"כ משום נחת רוח עשיתי לבעלי ובנכסי מלוג אינה יכולה לומר נרע"ל כיון שהם נכסים שלה ממש ובנכסים של בעלה טורפת לכתובתה אם לא קנתה בתחלה. ב"ד או אפטרופוס שמכרו בנכסי יתומים מעשיהם קיים דאביה של יתומים הם. קנין שנעשה בשבת או בי"ט קיים: